

**ХРИСТОСВІДОМІСТЬ ЯК ВИЯВ БОЖЕСТВЕННОЇ ПРИРОДИ ЛЮДИНИ В
САКРАЛЬНИХ ТЕКСТАХ ВЧЕННЯ ЄДИНОГО ЖИТТЯ**

Постановка проблеми. Прагматизм політичної та бізнесової еліти провокує періодичні світові кризи. Споживацьке відношення до світу, притаманне масовій свідомості, робить їх затяжними. Масштаби та тривалість корупції й цинізму еліти в Україні спонукають ще раз замислитись над сутнісною природою людини та адекватністю політичних провідників суспільства імперативам буття. Водночас наукова спільнота практично не знайома з текстами, які з позиції філософії Єдиного Життя розкривають глибину і сутність проблем, що їх планетарна цивілізація випродукувала за даного типу власної свідомості. Вони є продовженням Вчення Живої Етики, переданої на поч. ХХ століття через О. І. Реріх. Реріхівський рух набув популярності й активності не тільки в Росії. Філософські, етичні, психологічні, медичні ідеї Живої Етики в тій чи іншій мірі стали надбанням громадськості, як наукової [2; 7; 18; 19], так і широких кіл мислячих людей, спраглих до істини після десятиліть офіційного ідеологічного нав'язування владою матеріалізму в марксистській догматичній інтерпретації. Широкого поширення набула література, яку раніше кваліфікували як містичну з однозначним присудом ненауковості. В самих науках піддаються критичному переосмисленню деякі ідеї, що ще вчора були загально визнаними. Парапсихологія розглядається як галузь психології [8, с. 224 - 234], квантова механіка виявляє парадокси, що дисонують з приписами світоглядних настанов середини минулого століття, натомість схилиючи фізиків - ядерників розкривати глибинний взаємозв'язок картин світу фізиків та містиків [9], внутрішнього і зовнішнього, мікрокосму і макрокосму, спонукаючи вбачати прояви єдиної сутності у феноменах, що вивчаються фізикою, філософією, біологією, психологією і теологією. Світоглядна невизначеність стає предметом обговорень наукових дискусій, конференцій. Успіхи генної інженерії, нейрофізіології, нанотехнології, інформаційних технологій і водночас техногенні, природні катаклізми та соціальні потрясіння, апокаліптичні віщування, попередження „контактерів” („ченнелінг”) в умовах світової економічної кризи та глобалізації вимагають критичного осмислення сутнісної природи людини, її перспектив, закономірності взаємообумовленості буття і свідомості, місця в світобудові без замовчувань і мовчазного уникнення академічною наукою обговорення ідей, отриманих поза наукою, але які випереджають науку [19], дозволяють їй самокритично поглянути на свої здобутки, можливості закономірного мирного, без потрясінь і катаклізмів, розвитку людини та людства. В науковому обігу практично відсутні як самі тексти, так і їх ретельний аналіз та вивчення, попри майже двадцятиліття з часу публікації перших праць сакральних текстів, які носили назву „Агні Йога. Сучасний етап”, а зараз опубліковані в першому томі „Науки Єдиного Життя” [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема сутнісної природи людини є методологічно визначальною щодо розуміння людиною світу і себе в ньому, спрямованості власної активності та меж свободи задля самопіднесення в гармонії зі світом. Її не могли оминати мислителі минулого і сучасності. Всі світоглядні системи, політичні ідеології зокрема, навіть якщо й не визначають, та імпліцитно містять її розв'язок як вихідну тезу подальших своїх концептуалізацій. Філософи, психологи, соціологи, теологи, антропологи, правознавці долучались до її прояснення.

Визнаючи і констатуючи духовну природу людини, академічна наука все ж не вживає щодо людини термін „божественна людина”, „боголюдина” чи „божественна природа людини”. Проблема співвідношення природного і соціального, раціонального та ірраціонального, логіки та інтуїції, внутрішнього та зовнішнього, об'єктивного та суб'єктивного, психічного та фізіологічного, детермінізму та індетермінізму людського „Я” в науковій та навчальній літературі розкрита достатньо повно. А проблема співвідношення природного, соціального і божественного в людині академічною літературою майже не ставиться. Божественна природа людини як предмет аналізу є прерогативою теологічних

концепцій, езотерики, теософії та мислителів, яких відносили до ідеалістів. В підручниках з концепцій сучасного природознавства вона подається як позанаукові інтерпретації, які часом отримують підтримку окремих науковців. Перепоною до утвердження і наукового осмислення божественної природи людини, на нашу думку, є дуальні крайнощі: 1) інерція матеріалізму як світоглядної настанови для науковців старшого покоління; 2) надміру радикалізм креаціоністів та ідеалістів, що недіалектично заперечують матеріальну природу всього сущого; 3) брак нових експериментальних даних та їх теоретичного узагальнення в інтегральному світогляді, як синтезі філософії, науки та релігії, про який все голосніше говорять в умовах домінування все ще класичної і некласичної, проте вже за становлення постнекласичної наукової парадигми; 4) страх осуду та глузувань в науковій спільноті за ірраціональний дилетантизм чи в громаді за атеїстичну ортодоксію; 5) примирення з монополією теологів на автентичність подання і тлумачення вчення І. Христа чи небажання вникати в тонкощі релігійних істин, християнських зокрема або ж побоювання, що утвердження неканонічних істин – це власний відхід від Бога і вияв богохульства (самоцензура). Тут побіжно вкажемо й на інші методологічні та психолого – духовні причини такого небажання визнати божественну природу людини. В методологічному відношенні це пов'язано з недостатньою обізнаністю вітчизняних науковців, окрім зацікавлених, з працями Оригена, Я. Бьоме [3; 4; 5], Сведенборга, Екхарта, алхімічними трактатами, що так вплинули на німецьких класиків філософії, на К. Юнга з його аналітичним психоаналізом і розкриттям внутрішніх психоструктур в свідомості людини. К. Юнг виявив „дивовижну схожість аналітичної психології з алхімією” [21, с.120]. В „Містерії Возз'єднання”, зізнається вчений, „я ... постарався найперше представити алхімію у всьому її об'ємі як деякого роду психологію або основу для її розвитку” [21, с. 128], як трансмутацію заліза недосконалостей в золото аристократа духу. В психолого – духовному відношенні – нерозвиненістю внутрішніх пізнавальних структур в духовному світі матеріалістично мислячих вчених як закономірність вузькості їх мислення та свідомості, наявності ментальних рамок, що не дозволяють проявитися у внутрішньому просторі людини (як інформаційно - енергетичної польової структури) новим пізнавальним енергіям (пізнавальним новоутворенням), здатним „сканувати” нові, містичні в термінології класичної науки, сфери буття, про що ще наголошував Платон, неоплатоніки. І цією пізнавальною інстанцією аж ніяк не може бути інтелект. Бо навіть ті, „... хто вірить в інтелектуальний доказ існування Бога можуть не мати рації. Але зрозумійте, їх висновок не помилковий, тому що Бог, поза сумнівом, існує. Але що невірно, так це два положення. По-перше, Бог, образ Бога, який, на їх думку, вони ствердили, є мертвим образом далекого Бога. По-друге, мої любими, інтелект не може зрозуміти дійсного Бога. Живий Бог за межами інтелекту і за межами всіх інтелектуальних доказів, всіх досліджень, всіх порівнянь” [14]. Цією структурою є очищене від енергії анти-любви серце як сонячний центр людини [6]. Саме поняття „серце”, „осердя”, „середина”, „серед”, „о – серд-я” – о серед Я засвідчує це. Даний сакральний постулат є вихідною тезою філософів – містиків та філософії кордоцентризму. Так, у пізніх трактатах Я. Бьоме. центр пізнання - Христос, "орган" причетності до Нього - серце, лише віддавши своє серце Христу, може людина знайти обитель в серці Сина і сприйняти тим самим те Слово, яким Бог пізнає себе у вічності [3]. Г. Сковорода і П. Юркевич дають схожі обґрунтування [23].

Осмислення християнства в світлі аналітичної психології привели К. Юнга в праці „Психологія і алхімія“ (1944) до проблеми Христа як психологічного феномена. В образі Христа вчений вбачає присутність як в людині, так і в неорганічній природі творчого початку, який уособлює собою світову душу та антропоса, що створив світ. Ця ідея – матеріальний аналог образу Христа, архетип колективної свідомості [20, с. 123]. Історичний Ісус – носій цього архетипу Христа як світової душі та світового творця для колективної свідомості тогочасного соціуму, а християни – індивіди, душі яких перебувають ще в безсвідомій природі. В „Айоні” Юнг підмічає співпадіння появи Христа з початком ери Риб, вказуючи в праці „Синхроністичність: акаузальний зв'язуючий принцип” на паралель (синхронію) між Христовим життям і об'єктивною астрономічною подією - весняним рівноденням в сузір'ї Риб, і що Христа треба сприймати як того, хто очолює новий еон [22; 20, с.128]. „Від проблеми Христа, - згадує Юнг, - я наблизився нарешті до виникнення антропоса, власне людини в плані психологічному, до питання „самості” і її виразу в досвіді індивіда...”, розвитку свідомого із безсвідомого і вплив на людське життя індивідуальності, „внутрішньої людини ” („Про

походження свідомості” 1954) [20, с.128].

„Божественному довікллі” неортодоксального теолога Т. де Шардена є обґрунтування його головного видіння – Христа всього у всьому та Всесвіту, що його пронизує і рухає Собою Бог на всьому протязі еволюції Всесвіту [16, с. 132]. Христос постає як центр випромінювання енергій, якими наскрізь просякнуті всі сфери [16, с.95]. Енергії Христової любові належить „розірвати ті оболонки, в яких ревниво замикаються і животіють наші індивідуальні мікрокосми” [16, с.119]. Еволюція як перехід космогенези в ноогенезу (розумогенезу), що кульмінує в христовгенезі і є рухом до точки Омеги – Космічного Христа, уособленням якого є історичний Ісус Христос [17, с. 424; 18]. Еволюція – зростання свідомості – планетаризація [17, с. 355] як мегасинтез завдяки любові як енергії [17, с. 378] і рух до органічної суперагрегації душ [17, с. 351], огортання Землі „единою мислячою оболонкою, що утворює функціонально одну обширну крупинку думки в космічному масштабі” (ноосферу) [17, с. 365], „де множина індивідуальних мислень групується і підсилюється в акті одного єдинодушного мислення” [17, с. 365] – ось шарденівський ланцюжок формування своєрідного живого планетарного Боголюдського мисленнєвого люблячого організму космічного масштабу та призначення, що випромінює психічну енергію любові для потреб Буття і стає органічною частиною Вселенського Космічного Христа Універсуму. Інтернет як функціонуючий „біокомп’ютер” планетарного масштабу є тільки тілесною зовнішньою оболонкою внутрішнього становлення такого організму. Шарден не вживає термін „христосвідомість”, та вся його система просякнута процесом становлення такої якості свідомості в людині. Схожі ідеї висловлював В. Соловйов: „... до людини прагнула і тяжіла вся природа, до боголюдини спрямовувалась вся історія людства” [15]. Історичний Ісус – Боголюдина, яка підчинила божественному початку в собі свої природний та людський початки. Боголюдина - Бог, що сприйняв людську натуру. Боголюдина індивідуальна, виражає безумовний зміст божественного початку. Христос як Боголюдина – це здійснений вираз безумовно – сущого Бога. А людино – бог – людина, що сприйняла божество, людино-бог універсальний [15].

Дане поняття є широко вживаним в літературі видавництва Саміт Юніверсіті Прес, яку в цій статті ми не розглядатимемо. Отже, на основі аналізу сакральних текстів Вчення Єдиного Життя автор ставить за мету показати, що в цих текстах стверджується наявність в структурі свідомості людини христосвідомості як вияву її божественної природи.

Виклад основного матеріалу. Приступаючи до аналізу, даватимемо часом розлогі цитати з наступними коментарями, усвідомлюючи ризики порушення цілісності тексту, отриманого поза наукою та релігією, але який прояснює їх надбання, відсіюючи їхні міфологеми. Сама мова текстів змінюється від присутності образно – метафоричних пояснень в перших Книгах з поступовим переходом до живої тканини філософських текстів з їх абстрактно – конкретним аналізом. Це перехід від Вчення до Науки. Так, розуміння природи людини проглядає через наступну образно – метафоричну форму: „Важко стукати в наглухо закриті двері, неймовірно важко розбудити Істинного Господаря душі людини, коли життя останньої схоже з дією заводної механічної іграшки ” [12, с. 146]. Отже, душа має Істинного Господаря, Який володіє Істиною, інакше Він не може бути Істинним. Як Господар, Він направляє душу, яка повинна підкорятися Його управлінським імпульсам. На певному етапі душа не підкоряється Господарю, бо він не пробуджений, отже, спить. Хтось Його повинен розбудити. Хто і як, з якого напрямку – зсередини чи ззовні, чи з усіх напрямків водночас? Але: а) душа активна, не спить; б) простір, в якому діє душа, має наглухо закриті двері, та ким і чим вони закриті ?; в) логічно, що душа повинна розбудити свого Господаря, і на це повинна бути спрямована її активність; г) натомість життя душі людини схоже на заводну іграшку, тобто людина спрямовується іншими, радше зовнішніми, імпульсами, ніж внутрішнім самоусвідомленням.. Цей сюжет добре відомий в літературі з античності. Платон говорив про Печеру, людей – ляльок, а індуїзм та буддизм про колісницю, запряжену трійкою коней, якими керує візничий, що виконує наказ господаря колісниці. Сакральність терміна Господар – Господь і дар, Той, хто дарує. Символізм: коні – тіла (оболонки душі – емоційна, пам’яті та фізичне тіло – в’язниця душі (Платон) чи органічна істота, призначена для життя і є реалізацією вимог душі (ентелехія)Аристотеля), візничий – розум, господар – монада, представлена Вищим Розумом, який і є предметом нашого аналізу, маючи в літературі назву Святе Я – Христа. Наведені вище міркування прямо не вказують на Христа і христосвідомість. Дещо наближає до цього

наступне роз'яснення: „...як любов у звичному статевому розумінні неможливо нав'язати через інтелект, цьому неможливо навчити - любов приходить сама, так і місткість любові дається крок за кроком, є таємницею, зазвичай не піддаючись розумінню людей. В цьому суть феномену Христа. Треба стати Христом, щоб осягнути суть його життя. Треба полюбити, щоб зрозуміти, що це таке” [12, с.147]. Отже, Христос – це феномен, суть його – прихід любові, місткість якої дається поступом, „крок за кроком”, вимагає зусиль („треба стати”). Цей феномен можна проявити, ставши Христом. І лише ставши Христом, можна пізнати („осягнути”) суть життя Христа. Через інтелект зрозуміти суть Христа неможливо. Потрібно перевершити інтелект. Перевершити - це підпорядкувати його іншій інстанції всередині людини, підпорядкувати їй як більш досконалій структурі. Та інтелект дозволяє зрозуміти, що явище Христа є феноменом, якому притаманна певна міра місткості любові. Ця місткість любові дається крок за кроком і є таїна. Христом можна і треба стати. Ним може стати будь – хто, набуваючи відповідних якостей. І винятковості нема ні для кого, в минулому чи майбутньому. Стати – це процес, який неможливий без зусиль. Напевно зусиль духовних, моральних, почуттєвих, інтелектуальних, вольових в їх єдності і творчій напрузі самоздійснення, служіння і самопожертви. Зусиль двосторонніх чи багатосторонніх: від індивіда до Творця через Його представників і навпаки. Лише ставши Христом, можна осягнути суть його життя. Допоки людина не стане Христом, вона не спроможна осягнути суть життя Христа. Суть феномену Христа – набуття любові, місткість якої, напевно, дозволяє осягнути і оволодіти таїною Любові. А оскільки „...Таїна Любові – основа, корінь Життя. Любов – животворний, дивотворний початок, суть речей, запорука існування Світу”, то суть феномену Христа полягає, напевно, в здатності набути таку міру Любові, яка є основою, коренем Життя, здатна творити життя, є запорукою існування Світу [12, с. 147].

Процес просування до Христа має свої закономірні сходинки. Однією з них є наступна: „...той, хто зійшов на сходинку „над своїм особистим Я”, повинен уникати насилля над Я іншого, що не досяг такого рівня, але має право на своє власне Я. Для цього потрібно любити, любити того, хто перебуває духовним немовлям, тоді будь – які неминучі заходи виховання не будуть жорстокими, бо перш за все буде зрозуміла ваша любов, яка відкриває будь – яке серце” [12, с.149]. Іншими словами, підпорядкування своєму особистому Я є перепорою до становлення Христа. Духовна зрілість – вихід „над своїм особистим Я”. Стан духовного немовляти – перебувати „під своїм Я”. То ж, відмінність між станами зрілості та немовляти – це відмінність між „під” та „над” Я. Бути „над Я” – це володіти (мати) любов'ю, мати спроможність, здібність відкривати серця. Серце відкривається любов'ю. Отже, це особисте Я (его) „наглухо закриває двері душі”, не дозволяючи їй розбудити свого Господаря, а любов – та сила, що стукає в зачинені двері.

Така любов спочатку є зовнішньою щодо душі. Її хтось дає. Дозрівання душі є набуття нею любові. А набувши цієї сили любові, душа спроможна розбудити свого Господаря. І тоді, розширивши „свою свідомість, розчинивши в ній своє его, людина починає функціонувати як Космічна Істота, зливаючись з безмежністю, вона сама стає безмежною.” [12, с.166].

Розчиненню его сприяють суспільні процеси. „Кризові періоди в історії людства, ломка старого, утвердження нового сприяють стоншенню духу. Проявляється різка грань між людьми різного духовного рівня, реалізується Карма, розмежовуються людські раси і підраси. Внутрішня сутність процесу залишається нерозгаданою більшістю втілених людей, що піддаються віянню часу” [12, с.166]. Напевно, така сутність полягає в прозорині одних груп в необхідності брати під контроль Вищого Я своє менше я і, навпаки, відчуття свободи проявляти своє его, менше я. На це прозоріння спрямовані „Книги Вчення – джерело Знання і методологія досвіду духу” [11, с. 244], „методологія духовного розвитку” [13, с. 283]. Бурління змін, трансформаційні процеси різних рівнів, сфер, стратегій поведінкових реакцій потребують методологічної впорядкованості розуміння суті того, що відбувається в нібито хаосі подій. І Вчення – це: „Міст, здатний з'єднати світи, в розрізненій, замкнутій невіглаством свідомості; це шлях до розуміння сутності людини, її місця в світобудові, перетворення людини із елемента безликої сірої маси в самостійну, свідому індивідуальність, відповідальну за свої еманції, точніше, що усвідомлює свою відповідальність за них” [12, с.162]. Сама ж „Здібність усвідомлювати [в оригіналі використано термін „сознавать”, що не тотожний поняттю „осознавать”, які обидва вживається в тексті. Тому український еквівалент потребує терміну

„свідомити”. Тоді переклад наступний: „Здібність свідомити“ життя – вища якість Буття„,“ – прим. Б. В.] життя – вища якість Буття. Здібність оберігати життя – вища якість духу” [12, с.167]. То ж рух до Христа й означає набуття цих здібностей свідомити й оберігати життя.

Набуття нових здібностей є набуттям нової якості свідомості. Цими якостями є чуттєзнання, духовзнання, яке перевершує знання его, інтелекту. „ Чуттєзнання, духовзнання, космічна свідомість передбачає неділиме, природне знання людиною основних законів Буття. Людина внутрішньо відчуває їх і керується ними в своєму житті. Хай навіть ніколи їй не доведеться чітко сформулювати їх і виразити словами. Це вроджене почуття справедливості, совісті, благородство. Епітетів багато, суть одна: людиною керує її вища сутність, вона здатна чути своє вище Я. Це зовсім не означає, що вона захищена від своїх помилок, від оман своєї свободи волі, від земних зваб і т. ін. Ні, зовсім навпаки. Такі люди здійснюють, напевно, більше помилок, ніж інші, бо вони кидаються, вони у вічній суперечності з собою, з суспільством, з життям загалом. І все це до тих пір, допоки вони не побачать вихід, не почують Голос, що чітко їх кличе туди, де іншим, можливо, нема ще місця” [12, с. 169]. Перехід від одного якісного стану свідомості до іншого є процесом, суть якого: „ В приборканні себе, свого егоїстичного початку – вища Йога” [12, с. 172]. При цьому набуваються нові вміння. „Вміння залучати при вирішенні більшості питань свої вищі принципи, незалежно від вимог нижчих, відрізняє істинних політиків, вождів, пророків. Зневажання меркантильними сторонами людського життя, відсторонення від егоїстичних інтересів заради утвердження духовних початків – подвиг, що потребує достатньої мужності і стійкості людини, яка є частиною суспільства, особливо в час, що настільки загострює всі конфлікти. ... потрібно лише навчитися слухати веління свого вищого початку, бо за глибоко заземленою шкалою цінностей приховуються наслідки непередбачувані” [12, с.184]. Тут маємо: а) вищі та нижчі початки; б) ці початки є принципами зі своїми цінностями та вимогами щодо поведінки людини; в) в своєму життєвому просторі свідомості людина має свободу вибору своїх вищих чи нижчих принципів; г) це вибір між утвердженням духовних початків чи егоїстичних інтересів; д) наслідки вибору заземленої шкали цінностей – непередбачувані; е) вибір вимагає протистояти як внутрішньому тискові своїх нижчих початків, так і зовнішньому тискові суспільства; є) в сьогоднішніх умовах – це подвиг; ж) достатня мужність і стійкість – потреба, умова та засіб витримати тиск і утвердити духовні початки; з) наш час особливий і загострює всі конфлікти; и) чути веління свого вищого початку – це вміння; і) його треба набути, залучаючи при вирішенні більшості питань попри звичку людини покладатись на „висновки свого розуму, не завжди підвладного кращим сторонам її натури” [12, с.183]; ї) цим вмінням володіють істинні політики, вожді і пророки; й) вожді чують і слухаються Вищого Я краще за політиків, а пророки – за вождів; к) неістинні політики, вожді, пророки меркантильні, егоїстичні, неспроможні протистояти внутрішньому та зовнішньому тискові своїх та чужих нижчих принципів, слабкодухі й нестійкі, нечутливі до вищого початку, а тому загострюють конфлікти з непередбачуваними наслідками. Подібність з Платоном очевидна (3 початки душі, 3 функції початків, 3 класи, 3 функції класів, мудрість, мужність, розсудливість, справедливість – добродетель філософів-правителів, що узріли Благо-Сонце, зв'язок Сократа зі своїм даймоном (богом – Вищим Я), що застерігає від помилок). Це і є розгадка загадкового даймона. Платонівські розумний, пристрасний (лютий), жадаючий початки душі, ув'язненої тілом Аристотель модифікує: софія, фронеzis (розсудливість), пристрасті, живлення, притаманне тілу як органічній істоті, яке спрямовується душею (ентелехія тіла). Добродетель ведуть до Софії, *biostheoreticus* - споглядального життя, що наближає до богів та безсмертя.

Зробимо припущення, що подібність з античними мислителями є циклічним резонансним нагадуванням вже засвоєних універсальних істин на наступних синхронно сприятливих відрізках спірального розвитку для подальшого поглибленого усвідомлення і розвитку. „Роз'яснення необхідності природного психічного розвитку на основі істинної духовності – основне завдання Наших Співробітників” [12, с.185].

Стисла формула набуває такого виразу: якісні стани свідомості (чуттєзнання, духовзнання, космічна свідомість) - неділиме, природне знання (перевершує знання его, інтелекту) - основні закони Буття - внутрішнє відчуття їх - суб'єкт керується ними в своєму житті - вроджене почуття справедливості, совісті, благородство – суть - людиною керує її вища сутність (людина чує своє вище Я).

Аргументами на підтвердження припущення є наступні роз'яснення. „Проникливість Духа не має меж. Духознання – вища можливість втіленої істоти. Всі види чуттєзнання далекі від неї. Знання в духові – найбільш істинне. Це прямий провід для отримання інформації про суть речей. Розвиток цього дару відбувається шляхом стоншення сприйняття даної істоти в процесі втіленого життя. Іншими словами, постійне налаштування на певний духовний рівень веде до прояву духовних можливостей людини, закладених в ній в результаті попередніх життів. Цим і пояснюється необхідність певного виховання, освіти людини, вплив на неї суспільного світогляду, соціальних умов, в яких вона знаходиться і т. і. Ці умови, визначені Кармою даного індивіда, сприяють чи перешкоджають включенню духознання. Сам дар ж цей заробляється індивідуальним духом на протязі багатьох втілень, своїм виявом є зв'язком з вищим Світом, здійснити який в даному житті повинна людина заново в процесі свого становлення як особистості” [12, с.193 – 194]. Прояснюючи для себе текст, наголосимо, що дух всепроникливий, та обмежений, як і у Гегеля, своїми конкретними формами, через які розгортається. Знання в духові – вища можливість, істинне знання, реінкарнаційно витончений дар, прямий провід до суті речей, прояв накопиченого і налагодження заново зв'язку з Вищим Світом.

Відмінності в якісних станах свідомості – це різна міра налагодженості зв'язку зі своїм Вищим Я та Вищими Світами. „Голос Вчителя, провідний голос Вищого Я може почути кожний. Ніхто не обділений турботою Світу Вищого. Кожний в житті своєму стикався з силою турботливою і оберігаючою, що підказує в самі критичні миті правильне рішення. Не називайте це випадковістю. Не списуйте все на всепрощаючого Бога. Ніхто не має намір вас страчувати, і милувати, і відгукуватися на ваші нескінченні „дай”. Життя йде своїм плином, і ви відповідальні за кожну струну, що прозвучала з вашої милості. Вказуєте на суперечність? Ні, в цьому суперечності нема. Згадайте про необхідність гармонії в Єдиному Енергетичному Полі. Всі сили Світу спрямовані на підтримку цієї гармонії. Прояв Світу Вищого в проявленому тілі можливий лише при відповідному налаштуванні на його хвилю. Питайте Світ Вищий, і він відгукнеться у вашій душі. Ви відчуєте ту вашу частину, яка живе в ньому, будучи його невід'ємною частиною. Розвиваючи в собі представництво Світу Вищого, ви чуєте голос його як голос Вчителя, як голос Бога. Не помиліться. Цей голос може бути голосом інших Світів, складовою частиною яких ви теж є. Спрямовуючи свою свободу волі у відповідності з вищими принципами, викладеними у священних писаннях різних народів і що стверджуються ще раз Нами, живучи згідно з Законами Космосу, ви відкриваєте себе для вищих аспектів Космічної Ієрархії, яка, вибираючи вас, проявляє себе у вас, здійснюючи Вище Співробітництво, до якого завжди повинна прагнути людина” [12, с.194 – 195]. Зауважимо, що ідея налагодження прямих і зворотних ієрархічних зв'язків є прописною для теорії управління та розуміння функціонування живих організмів. Разом з ідеями організму, віталізму, телеологізму („Життя йде своїм плином”, „...Світ Вищий, і він відгукнеться у вашій душі. Ви відчуєте ту вашу частину, яка живе в ньому, будучи його невід'ємною частиною”) та ідеями гармонії Єдиного Енергетичного Поля, Ієрархічності Світобудови всі ці ідеї співзвучні як з афінським неоплатонізмом (Гієрокл Олександрійський, Прокл) [10 с.4 -336], стоїцизмом (ідея космополісу), так із сучасними науковими поглядами.

Таке активування ієрархічності зв'язків завдяки налаштуванню на „хвилю” Вищого Світу і його прояв в людині є посвятою. „Посвяти - якісно нові етапи розвитку індивідуального духу, що проходить школу втілень, етапи, які ведуть до розширення свідомості, наближення її до божественної. Посвячувальні процеси переводять індивідуальний дух на якісно нову ступінь, яка дає йому свободу безпосереднього самовираження, незалежно від форми, що заключає його на дану мить. Чим вище посвята такого духу, тим вищі його творчі можливості і, отже, серйозніші наслідки його творчості в масштабі Світобудови. Тому посвятам передують тривалі періоди Випробувань і Учніства. Тобто те, що являє собою Ієрархічне керівництво істотою, яка розвивається” [11, с.243 – 244]. Врешті - решт ланцюг втілень призводить до наслідків. „Відродження духу – народження Христа в людині - таїна, яку дано пережити кожному... Осягнення своєї індивідуальності і принесення її добровільно на вівтар того, частиною чого вона себе відчуває, етапи зростання людини від масової свідомості несеної вітром піщинки до космічної свідомості відповідального творця” [11, с. 247 - 248].

Однак є значні перешкоди до налагодження органічності ієрархічного зв'язку. „Межу

своїх можливостей людина бачить зазвичай в іпостасях земного життя: кар'єрі, багатстві, статевій любові. На це спрямована вся істота, ототожнена з матерією Світів, для яких дані цінності є найвищими. Більше того, свої сподівання на зв'язок зі Світом Вищим людина також, як правило, проводить крізь призму своїх земних устремлінь. Це вірно до тих пір, поки в ній не прокинеться глибоко приховане зерно Духа. Саме цей процес знаменується в релігії Зачаттям і Народженням Христа. Осмислення власного духовного життя в світлі біблійних істин повинно стати правилом для людини майбутнього. Не тільки поклоніння боголюдині, яка колись народилась, жила і померла в ім'я спасіння людства, а розкриття і вирощування в собі, в своєму серці такої людини повинно бути нормою моралі людей Нової Раси. Для цього у людства майбутнього можуть бути всі основи і можливості. Слова „можуть бути” Вимовлені з умислом, з метою нагадування про можливості різних виявів процесів становлення людства як самостійної сутності: яка усвідомлює себе органом Планети Земля і разом з нею – Всесвіту або замкнутої на своїй неповторності і відокремленості. Перше веде планету до процвітання, друге – до можливої загибелі. Вибір плюса чи мінуса має місце завжди у Світобудові. Про це потрібно пам'ятати кожному здатному сприймати Наші Слова” [11, с. 248 – 249].

Для безпосереднього предмету нашого аналізу із наведеного вище важливо відзначити: 1) посвяти завдяки розширенню свідомості наближають до божественної свідомості; 2) народження Христа в кожній людині є таїна відродження духу; 3) Христосвідомість є черговим підсумковим етапом реінкарнаційного ланцюга дозрівання людини до „космічної свідомості відповідального творця”; 3) свідомість людини багатоієрархічна (дух має зерно, а, отже, невичерпний аналогічно до філософських висновків про невичерпність матерії. То ж дух і матерія – дві сторони Єдиного, які не можуть існувати одне без одного і взаємопроникають, утворюючи світи різного ієрархічного рівня, взаємодія між якими, як живими свідомими істотами і призводить до невинного розвитку Життя, матеріалізації духу і одухотворення матерії); 5) земні устремління людини глибоко приховали зерно духу; 6) пробудження зерна духу є процесом „проростання” зерна через товщу земних нашарувань (земних устремлінь); 7) в християнстві процес прокидання зерна знаменується Зачаттям і Народженням Христа; 8) Христос – це боголюдина; 9) розкриття і вирощування в собі, в своєму серці боголюдини, Христа – належна норма моралі людей Нової Раси (Раси становлення Христів); 10) біблійні істини – алгоритм осмислення власного духовного життя кожним. Тобто зовнішні події життя історичного Ісуса є виявом прокидання його христозерна духу і Народження Христа (екстерналізація інтеріоризованого, прояв внутрішнього Христа для зовнішнього світу). Тому суть християнства не в поклонінні Ісусу, перетворення його в ідола, що спостерігаємо в ортодоксальному християнстві, а набуття продемонстрованих життям Ісуса добродійностей як вияв кожним божественних якостей індивідуалізації свого внутрішнього Христа (Святого Я Христа); 11) самоусвідомлення людством себе як єдиної сутності ще попереду; 12) людство, Планета Земля, Всесвіт – живі органи різного ієрархічного рівня структурної організації в живому організмі Світобудови з відповідними функціями, зокрема виробництва людськими серцями психічної енергії як своєї космічної функції; останнє, і в майбутньому перед людством стоять вибори - самоусвідомлення себе як структурного органу чи самозамкнутість на своїй неповторності з протилежними наслідками.

Як релігія, так і наука можуть виступати засобами самоусвідомлення. Сердечна молитва прокладає зв'язок Світів через провід сіяючої нитки із серця в Світ без меж. Суть віри – істинне єднання з Богом, яке неможливе при зосередженості людини суто на своїй формі [11, с. 249]. Та людство „просунулось ... в своїй свідомості. Можна говорити прямо, не вдаючись до чисельних алегорій”. Сучасникам „ближче картина світу, заснована на досягненнях науки, отриманих шляхом досліджень, досвідів плюс осянь допитливого, шукаючого розуму. Однак для людини характерна своєрідна закостенілість, прихильність звичним поглядам та віруванням: все повинно бути так, як хтось сказав, як завжди думали і говорили. І не інакше. Прорив подібних заторів свіжою думкою, що революційно розширяє свідомість людини чи групи людей, веде до прозріння, до нових досягнень духу. Мова йде про дух – божественний початок, який шляхом свого прояву у формі приходить до поступового усвідомлення самого себе спочатку як неповторної і замкнутої на себе індивідуальності, а потім як безмежного і такого, що включає в себе всю Світобудову божества. Результати такої метаморфози свідомості вражаючі: можливості розвинутого індивідуального духу грандіозні. За суттю своєю безмежні.

Єдиним обмеженням, рамками своєї волі такого духу є його якість, вихована, відшліфована різноманітними випробуваннями в досвідах його прояву у формі, якості свідомості – творця в руслі Божественного Плану...” [11, с.250].

Та тільки очищене серце осяє „допитливий, шукаючий розум” прозрінням духу як божественного початку, усвідомлення себе спочатку як самозамкнутої індивідуальності і аж до „Спасителя Світу, Божого Сина”. А це вимагає подолання свого ототожнення з формою. „Сердечна молитва, звернена до Всевишнього, в якій людина віддає себе на Служіння в ім’я Життя, - вищий прояв дозрілого духу”, що „вийшов із меж своєї форми, ... ототожнив себе з Безмежністю...Це найважливіша мить, що веде до кардинального перелому в житті індивідуального духу: все, що було до цих пір, втрачає своє значення. Цілковито змінюється мотивація проявів духу на всіх рівнях Буття...дух - властитель сам вирішує свою долю і опиняється там, де він вважає себе необхідним для допомоги; його життя – життя борця наповнюється новим смыслом, поступово осягаючи який, крок за кроком, життя за життям, він стає Спасителем Світу, Божим Сином.” [11, с.250 – 251].

„Відчуття зв’язку з Ієрархією Світла”, що Веде, даючи „можливість вашій душі управляти вами”, дозволяє досягти: „з’єднання з власною душею” – першого етапу „духовного розвитку людини, її відхід від ототожнення себе з формою; далі душа як провідник між особистістю і Монадою (духом) спрямовується в бік останньої, знов розширюючи тим самим свої межі світовідчуття. І на кожному етапі росту свідомості родинне притягує собі подібне, утворюючи співтовариство – енергетичні конгломерати; включаються в роботу енергетичні структури, здатні виробляти відповідні еманції, що впливають на хід життя. ... Схема громіздка, жива структура тонка і рухлива. Стверджуємо дискретність Світу Невидимого в свідомості людей з одночасним розумінням Єдності” [11, с. 252].

Формою, з якою себе ототожнюють, не обов’язково є тільки фізичне тіло. „Вирватися із створеної обмежувальної і яка водночас до пори зберігає можливість дозрівання індивідуального духу оболонки, якою є егоцентричне сприйняття світу, можна тільки шляхом народження і вирощування в собі якісно нового принципу – свідомості Христа як вищого прояву справжньої сутності Людини. Це той дієвий, завжди унікальний початок у Всесвіті, на основі якого творяться Світи” [13, с.264].Текст зрозумілий, логічний. Егоцентричне сприйняття світу - обмежувальна для духу (Монади) оболонка, створена его. Ця оболонка водночас зберігає можливість дозрівання індивідуального духу, як шкарлупа для зародку. Вирватися із створеної обмежувальної оболонки можна тільки шляхом народження і вирощування в собі якісно нового принципу – свідомості Христа як вищого прояву справжньої сутності Людини. Отже, справжня сутність Людини має свій вищий прояв – свідомість Христа. Сутність проявляється як принцип і принципи, які є „сходінками духовного вдосконалення” [13, с.265]. Свідомість Христа – якісно новий принцип, дієвий, унікальний початок у Всесвіті, основа творіння Світів, початок Світла, Любов, що перетворює і є преображеною (прекрасним образом Ра обпалена), безособовою, все розуміє і все охоплює („Світлий початок, перетворена, безособова, але всерозуміюча, всеохопна любов може бути народжена в будь - якому людському серці як прекрасна перлина народжується в непривабливій раковині”) [13, с.264]. Ще раз наголосимо: принцип може бути народженим в будь – якому людському серці відповідної цьому принципу чистоти.

Перед людиною і людством відкриваються перспективи, які не усвідомлює ні наука, ні релігія. Тож обидві не надто спрямовують розвиток саме до розгортання і розкриття людиною своїх божественних глибин, можливостей і призначення. „Настане час, - читаємо в тексті, - і не будуть люди стадом овець, що вимагають караючого чи який милує пастиря. В кожній людині засяє Христос. Потужність індивідуальних свідомостей буде перебивати всі мірки минулого для груп та народів. Кожний сяятиме так, як колись сяяли обрані. Цар серця свого – так буде названо Людину. Наскільки це високо і важливо – осягнуть люди. Смысл сказаного відкриється не кожному. Не засмучуйтеся, хто осягнув ... Дискусія даремна і шкідлива. Прийде час, і Сказане засяє всіма гранями Істини для оновленої і прозрілої свідомості не одиниць, а багатьох. Дух, що вознесеться пробіжить по строках і оцінить великий Труд Вчителя, мудрість та Любов якого осягається учнем лише після багатьох мученицьких років розвитку” [13, с.281 – 282]. Отже, перспективи людини і людства - стати поруч з такими, як Будда, Крішна, Ісус і Марія, Заратустра, Лао – Цзи, Конфуцій, Орфей, Сен – Жермен, свята

- Будущего; 11. Постулаты Единой Жизни, 12. Радость Буття; Кодекс Настоящего Врача; Медитация Единой Жизни; Молитва Единой Жизни // Книги Единой Жизни. Т. 1. – Чернівці, 2011. – 610 с. Цитати в статті подано з посиланням на більш ранне видання: Агни Йога. Современный этап (російською мовою). – Чернівці: Прут, 1998. - 416 с. Піраміда Книг Єдиного Життя, окрім названих Книг Вчення Єдиного Життя та Книг Майбутнього, включає Книги Філософії Єдиного Буття: 13. Цвітіння Лотоса; 14. Кола Віри; 15. Ключі Братства; 16. Потoki Розуму; 17. Принципи Примирення; 18. Ієрархія Думки; 19. Полуденний Набат; 20. Спочатку Слово; 21. Святий Дух Єдиного Життя та Книги Науки Єдиного Життя: Наука Єдиного Буття; Атрибути Світу; Момент Вибору; Точка Злету; Неявлене Проявлене; Запорука Успіху.
2. Аблеев С. Р. Космическая эволюция человека в философии Живой Этики (социально – философский аспект) / Сергей Рифатович Аблеев. Дис. на соискание уч. ст. канд. филос. наук. - Тула. - 1997. – Режим доступу: <http://translate.yandex.ua/translate?srv=yasearch&url=http%3A%2F%2Fagniz.narod.ru%2FDissert.htm&lang=ru-uk&ui=uk>
 3. Бурлака Д.К. Бёме Якоб.- Режим доступу:http://svitk.ru/004_book_book/5b/1336_burlakabeme_yakob.php
 4. Бёме Я. Аврора, или утренняя заря в восхождении / Якоб Бёме // - Режим доступу: <http://knigadarom.com/download.php?id=15277>
 5. Бёме Я Христософия, или путь ко Христу / Якоб Бёме // - Режим доступу: <http://proroza.narod.ru/JVeme.htm>
 6. Вы служите мертвому богу или Живому Богу? .- Режим доступу: <http://www.universalpath.org/article.php?id=356>
 7. Гиндилис Л.М., Фролов В.В. Философия Живой Этики и ее толкователи. Рериховское движение в России / Л. М. Гиндилис, В. В. Фролов // Вопросы философии. - 2001. - № 3. - Режим доступу: <http://ygo.narod.ru/zaschitim/filosofia.htm>
 8. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2 –х т. Изд. 2- е, стереотипное, Т.1: Пер. с франц. / Жо Годфруа. – М.: „Мир”, 1999. – 496 с., ил.
 9. Капра Ф. Дао физики / Фриггоф Капра. – СПб., „ОРИС” * „ЯНА – ПРИНТ”. - 1994. – 304 с.
 10. Лосев А. Ф. История античной эстетики: Последние века (III – VI века). – М.: Искусство, 1988.- 447с. с.4 -336.
 11. На Грнях Истории //Агни Йога. Современный этап (російською мовою). – Чернівці: Прут, 1998.- С. 203 – 256.
 12. Огни Ориона //Агни Йога. Современный этап (російською мовою). – Чернівці: Прут, 1998.- С. 127 – 202.
 13. По Стопам Ходоков //Агни Йога. Современный этап (російською мовою). – Чернівці: Прут, 1998.- С. 257 – 308.
 14. Почему человеческий интеллект никогда не может постичь Бога, который находится за пределами формы. - Режим доступу: <http://www.universalpath.org/article.php?id=1080>
 15. Соловёв В. Чтения о богочеловечестве. Чтение одиннадцатое и двенадцатое / Владимир Соловёв. – Режим доступу: http://krotov.info/library/18_s/solovyov/03_163.html
 16. Тейяр де Шарден П. Божественная среда // Феномен человека: Сб очерков и эссе: Пер. с фр. / Пьер Тейяр де Шарден / Сост. и предисл. В. Ю. Кузнецов. – М.: ООО „Издательство АСТ”, 2002. – 553, [7] с. – (Philosophy).
 17. Тейяр де Шарден П . Феномен человека // Феномен человека: Сб очерков и эссе: Пер. с фр. / Пьер Тейяр де Шарден / Сост. и предисл. В. Ю. Кузнецов. – М.: ООО „Издательство АСТ”, 2002. – 553, [7] с. – (Philosophy).
 18. Тейяр де Шарден П. Христос эволюции // Феномен человека: Сб очерков и эссе: Пер. с фр. / Пьер Тейяр де Шарден / Сост. и предисл. В. Ю. Кузнецов. – М.: ООО „Издательство АСТ”, 2002. – 553, [7] с. – (Philosophy).
 19. Шапошникова Л. В. Космическое мышление и новая система познания / Л. В. Шапошникова. – Режим доступу: http://www.roerichs.com/Publications/LVShaposhnikova/2003_Kosmicheskoe_myshlenie.htm
 20. Шапошникова Л. В. Этическая философия космической эволюции. . - Режим доступу: http://www.icr.su/sbt1/sbt1gl1_6.htm
 21. Юнг К. Воспоминания, сновидения, размышления / Карл Юнг. - Режим доступу: <http://http://www.klex.ru/19t>
 22. Юнг К. Синхрония: акаузальный объединяющий принцип: [сб. ст.; пер. англ. и нем.] / Карл Густав Юнг . – М.: АСТ: АСТ МОСКВА, 2010. – 347, [5] с.
 23. Юркевич П. Сердце и его значение в духовной жизни человека по учению слова Божия / Памфил Юркевич // Философские произведения. – М., 1990. - Режим доступу:http://sbiblio.com/BIBLIO/archive/jurkevich_fil/01.aspx

АНОТАЦІЯ

Буркало В. ХРИСТОСВІДОМІСТЬ ЯК ВИЯВ БОЖЕСТВЕННОЇ ПРИРОДИ ЛЮДИНИ В САКРАЛЬНИХ ТЕКСТАХ ВЧЕННЯ ЄДИНОГО ЖИТТЯ

У статті на основі аналізу Книг Вчення Єдиного Життя розглядається проблема розуміння божественної природи людини у вияві її христосвідомості як якісного стану еволюційного розвитку Єдиного Життя, показано відмінність такого розуміння від усталених релігійних та наукових поглядів, загальні обриси інтегрованості філософських, релігійних, наукових знань про людину в єдину цілісну наукову картину з позиції Вчення Єдиного Життя, відзначено особливості, етапи, процесуальний характер та перспективи Людини, яка проявила в собі принцип Христа.

Ключові слова: свідомість, свідомість Христа (Христосвідомість), дух, божественна природа людини, Вчення Єдиного Життя, перспектива людини.

SUMMARY

Burkalo V. CRISTS CONSCIENCE AS THE EXAMPLE OF THE SPIRITUAL NATURE OF THE MAN IN THE SACRAL TEXTS OF THE BOOKS OF STUDIES OF SINGLE LIFE

In the article on the basis of analysis of the first Books of Studies of Single Life the problems of understanding of divine nature of man are examined, expressed as high-quality evolutionary development of Single Life status, the difference of such understanding is routined from withstand religious and scientific pant of view, the general contours of integration of the philosophical, scientific, religious knowledges are simultaneously exposed about a man in a single integral picture from positions of Studies of Single Life, features, stages, are marked.

Key words: conscience; Crist conscience; spirit; the Spiritual nature of the man; the Study of the Single Life; the man's perspective.